

Piramida Zapachowa

Nuty głowy, serca i bazy wyjaśnione obrazem. Różnica między intensywnością a trwałością i najczęstsze błędy interpretacji.

3

PIĘTRA

30

NUT

12

BŁĘDÓW

6

ĆWICZEŃ

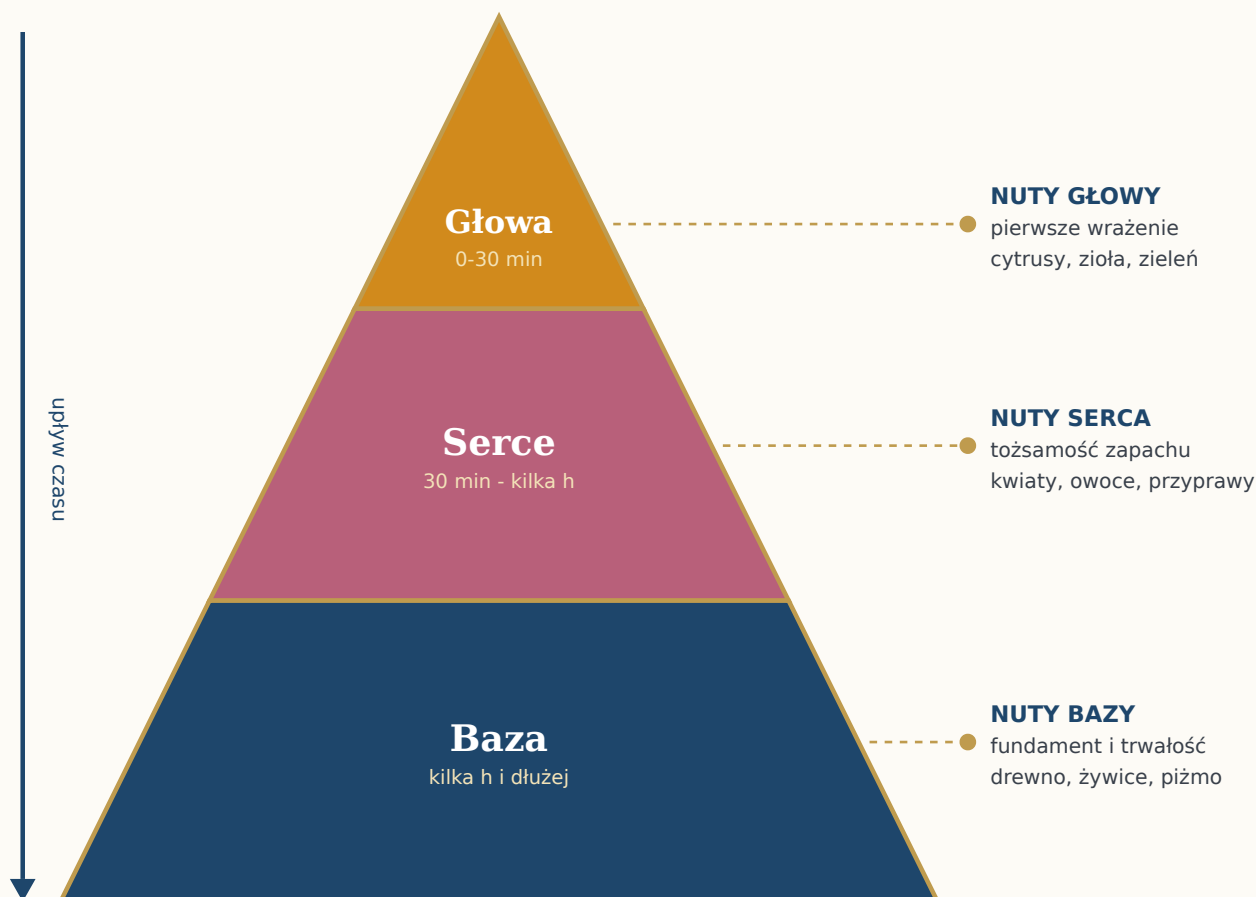
Co znajdziesz w środku

Przewodnik prowadzi od samego modelu piramidy, przez szczegóły każdego piętra, aż po interpretację, błędy i ćwiczenia.

Podstawy	3
Czym jest piramida zapachowa	3
Piramida w czasie	4
Trzy piętra	5
Nuty głowy	5
Nuty serca	6
Nuty bazy	7
Proporcje piramidy w produktach	8
Intensywność i trwałość	9
Intensywność a trwałość	9
Cztery typy nut	10
Protokół oceny i skale	11
Interpretacja w praktyce	12
Jak piramida zachowuje się w produktach	12
Najczęstsze błędy interpretacji (1-6)	13
Najczęstsze błędy interpretacji (7-12)	14
Diagnoza: objaw, piętro, rozwiązanie	15
Ćwiczenia i narzędzia	16
Sześć ćwiczeń z piramidą	16
Karta analizy piramidy	17
Ściąga na jedną stronę	18

Czym jest piramida zapachowa

Piramida zapachowa to najprostszy model tego, jak zapach zmienia się w czasie. Składniki parują w różnym tempie: najlżejsze znikają jako pierwsze, najcięższe zostają najdłużej. Dlatego ta sama mieszanka pachnie inaczej po minucie, po godzinie i następnego dnia. Kto rozumie piramidę, potrafi przewidzieć, jak zachowa się jego produkt.

Im niżej w piramidzie, tym wolniej nuta paruje i tym dłużej ją czujesz.

Piramida opisuje czas

To nie jest kolejność wlewania olejków, tylko kolejność, w jakiej je czujesz.

Piętra się przenikają

Granice są płynne: serce pojawia się, zanim głowa całkiem zniknie.

Model, nie prawo

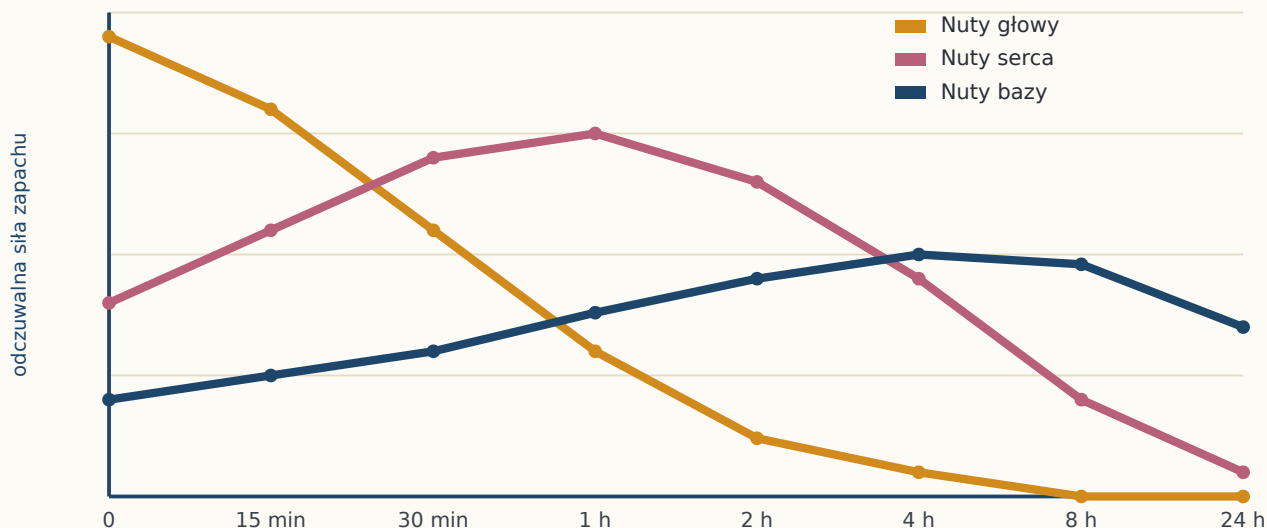
To uproszczenie. Ta sama nuta może zachowywać się inaczej w różnych kompozycjach i produktach.

❖ Przykład: piramida kombinacji lawenda i sandał

Piętro	Nuty	Udział	Rola
Głowa	bergamota, mandarynka	około 20%	jasne, miękkie otwarcie
Serce	lawenda, rumianek	około 50%	tożsamość: spokój i czystość
Baza	drzewo sandałowe, białe piżmo	około 30%	kremowe ciepło i trwałość

Piramida w czasie

Wykres pokazuje typowy przebieg odczuwalnej siły każdego piętra na pasku testowym. Wartości są poglądowe, ale kształt krzywych powtarza się w niemal każdej kompozycji.

Głowa szybko gaśnie, serce osiąga szczyt po około godzinie, baza rośnie powoli i trwa najdłużej.

❖ Co czujesz w kolejnych momentach

Czas	Faza	Co się dzieje
0-15 min	Dominuje głowa	Świeże, lotne nuty. Tak pachnie produkt w sklepie i po otwarciu.
15-60 min	Przejście	Głowa słabnie, serce się rozwija. Najciekawszy moment oceny kompozycji.
1-4 h	Dominuje serce	Właściwy charakter zapachu. Tak klient opisuje produkt znajomym.
4-24 h	Wysychanie	Zostaje baza i resztki serca. Tak pachnie skóra, tkanina, pasek następnego dnia.
ponad 24 h	Ślad bazy	Piżma, drewno, żywice. Decydują o tym, czy zapach wydaje się trwały.

Nuty głowy

Najbardziej lotne składniki. Odpowiadają za pierwsze wrażenie, często za decyzję o zakupie, ale same nie budują trwałości.

Nuta	Charakter	Na pasku (orientacyjnie)
Bergamota	kwiatowo-herbaciany cytrus	20-40 min
Cytryna	ostra, czysta	15-30 min
Grejfrut	gorzkawy, energetyczny	15-30 min
Limonka	zielona, soczysta	15-30 min
Mandarynka	słodka, łagodna	20-40 min
Mięta	chłodna, mentolowa	20-40 min
Eukaliptus	kamforowy, oddechowy	20-40 min
Pieprz różowy	iskrzący, lekko owocowy	30-60 min
Imbir	świeży, pikantny	30-60 min
Aldehydy	musujące, mydlane	30-60 min

Rola w kompozycji

- Przyciągają uwagę w pierwszych sekundach
- Rozjaśniają ciężkie serce i bazę
- Tworzą most do serca kompozycji
- Decydują o zimnym zapachu świecy w słoiku

Ryzyka

- **Szybko znikają:** nie mogą być całą kompozycją
- Tłoczone cytrusy mogą być fototoksyczne
- **Utleniają się:** krótszy termin przydatności
- W nadmiarze dają efekt płynu do naczyń

Jak rozpoznać na pasku

Na pasku czujesz je od razu i bardzo wyraźnie. Po 30 minutach powąchaj ponownie: jeśli zapach jest prawie niewyczuwalny, to była właśnie nuta głowy.

Czasy zależą od surowca, dostawcy i reszty kompozycji. Traktuj je jako punkt odniesienia, nie normę.

Nuty serca

Środek kompozycji i jej tożsamość. Pojawiają się, gdy głowa słabnie, i trwają przez kilka godzin.

Nuta	Charakter	Na pasku (orientacyjnie)
Róża	różana, miodowa	2-6 h
Jaśmin	biały, odurzający	3-8 h
Lawenda	kwiatowo-zielona	1-3 h
Konwalia	przejrzysta, wiosenna	2-4 h
Piwonia	świeża, różowa	2-4 h
Cynamon	słodki, rozgrzewający	3-6 h
Kardamon	świeżo-ciepły	2-4 h
Zielona herbata	świeża, lekko gorzka	1-3 h
Brzoskwinia	aksamitna, kremowa	2-5 h
Geranium	różano-zielone	2-4 h

Rola w kompozycji

- Nadaje zapachowi tożsamość i nazwę
- Łączy świeżą głowę z ciężką bazą
- Zwykle największa część mieszanki
- Odpowiada za to, co klient zapamięta

Ryzyka

- Zbyt wiele nut serca daje chaos
- Kwiaty białe i przyprawy łatwo dominują
- Serce bez bazy szybko się rozpada
- Owoce łatwo stają się sztuczne

Jak rozpoznać na pasku

Oceniaj serce po 30-60 minutach od nałożenia na pasek. To moment, w którym zapach mówi, czym naprawdę jest.

Czasy zależą od surowca, dostawcy i reszty kompozycji. Traktuj je jako punkt odniesienia, nie normę.

Nuty bazy

Najwolniej parujące składniki. Utrwalają lżejsze nuty, dają głębię i zostają najdłużej na skórze, tkaninie i w produkcie.

Nuta	Charakter	Na pasku (orientacyjnie)
Cedr	suchy, ołówkowy	12-24 h
Drzewo sandałowe	kremowe, mleczne	ponad 24 h
Wetiwier	dymny korzeń	ponad 24 h
Paczula	ziemista, ciemna	kilka dni
Wanilia	słodka, kremowa	ponad 24 h
Bób tonka	siano, migdał	ponad 24 h
Benzoës	waniliowo-żywiczny	ponad 24 h
Akord bursztynu	ciepły, żywiczny	ponad 24 h
Białe piżmo	czyste, miękkie	ponad 24 h
Oud	dymny, ciężki	kilka dni

Rola w kompozycji

- Utrwala nuty głowy i serca
- Daje głębię, ciepło lub mineralną czystość
- Niesie zapach świecy podczas palenia
- Zostawia ślad następnego dnia

Ryzyka

- Nadmiar daje duszność i ciężkość
- Wanilia i żywice przyciemniają produkty
- Niektóre piżma są słabo wyczuwalne
- **Rozwija się wolno:** łatwo ocenić za wcześnie

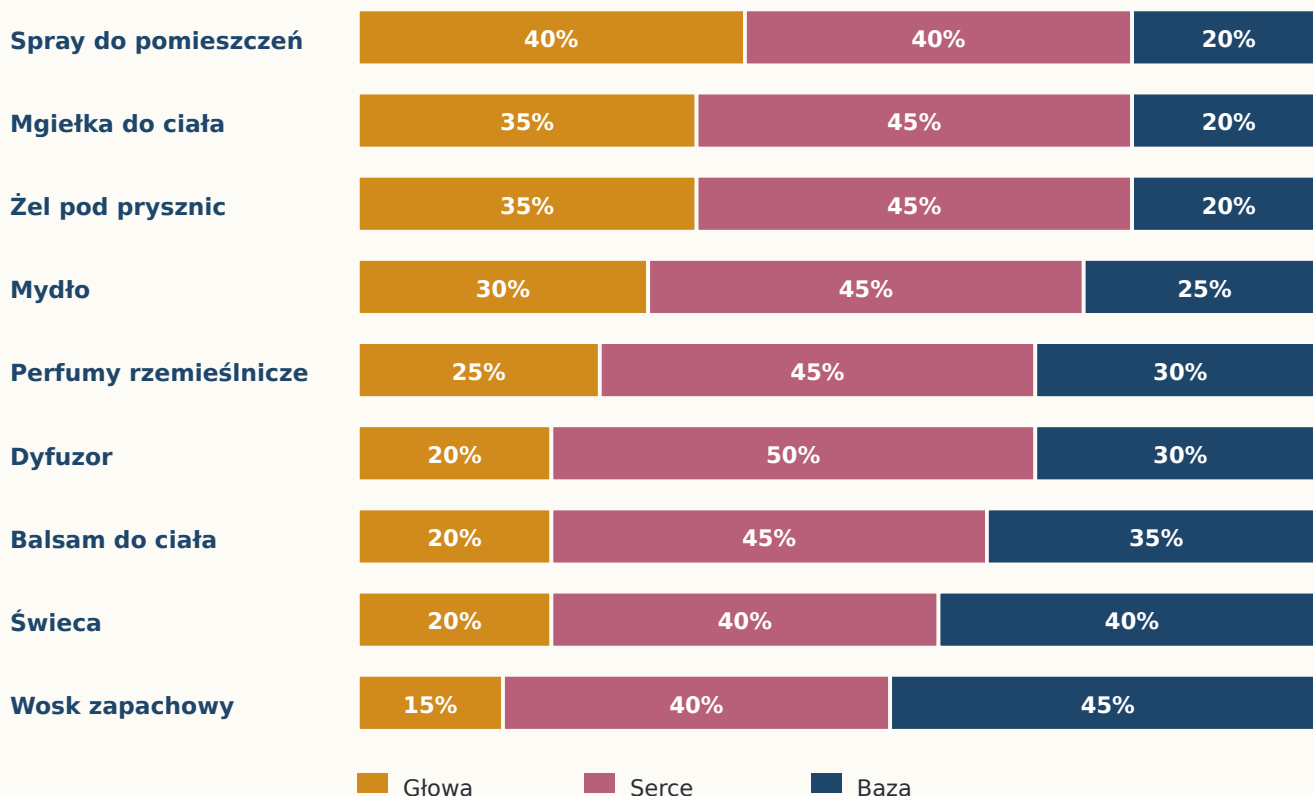
Jak rozpoznać na pasku

Zostaw pasek na 24 godziny. To, co czujesz następnego dnia, to baza. Sprawdź, czy pasuje do nazwy produktu.

Czasy zależą od surowca, dostawcy i reszty kompozycji. Traktuj je jako punkt odniesienia, nie normę.

Proporcje piramidy w produktach

Każdy produkt wymaga innego rozłożenia akcentów. Poniższe proporcje to orientacyjne kierunki projektowe, a nie normy: pomagają zdecydować, które piętro wzmocnić.

❖ Dlaczego tak

Produkt	Głowa	Serce	Baza	Powód
Spray do pomieszczeń	40%	40%	20%	efekt ma być natychmiastowy
Mgiełka do ciała	35%	45%	20%	liczy się pierwszy psik, częste odświeżanie
Żel pod prysznic	35%	45%	20%	zapach w pianie i parze, krótki kontakt
Mydło	30%	45%	25%	zapach przy myciu i na dłoniach
Perfumy rzemieślnicze	25%	45%	30%	pełna ewolucja przez wiele godzin
Dyfuzor	20%	50%	30%	pracuje tygodniami, potrzebuje stabilnego serca
Balsam do ciała	20%	45%	35%	zostaje na skórze, liczy się baza
Świeca	20%	40%	40%	gorący zapach niesie serce i baza
Wosk zapachowy	15%	40%	45%	mocny, skupiony zapach z roztopionej warstwy

Dwa różne parametry

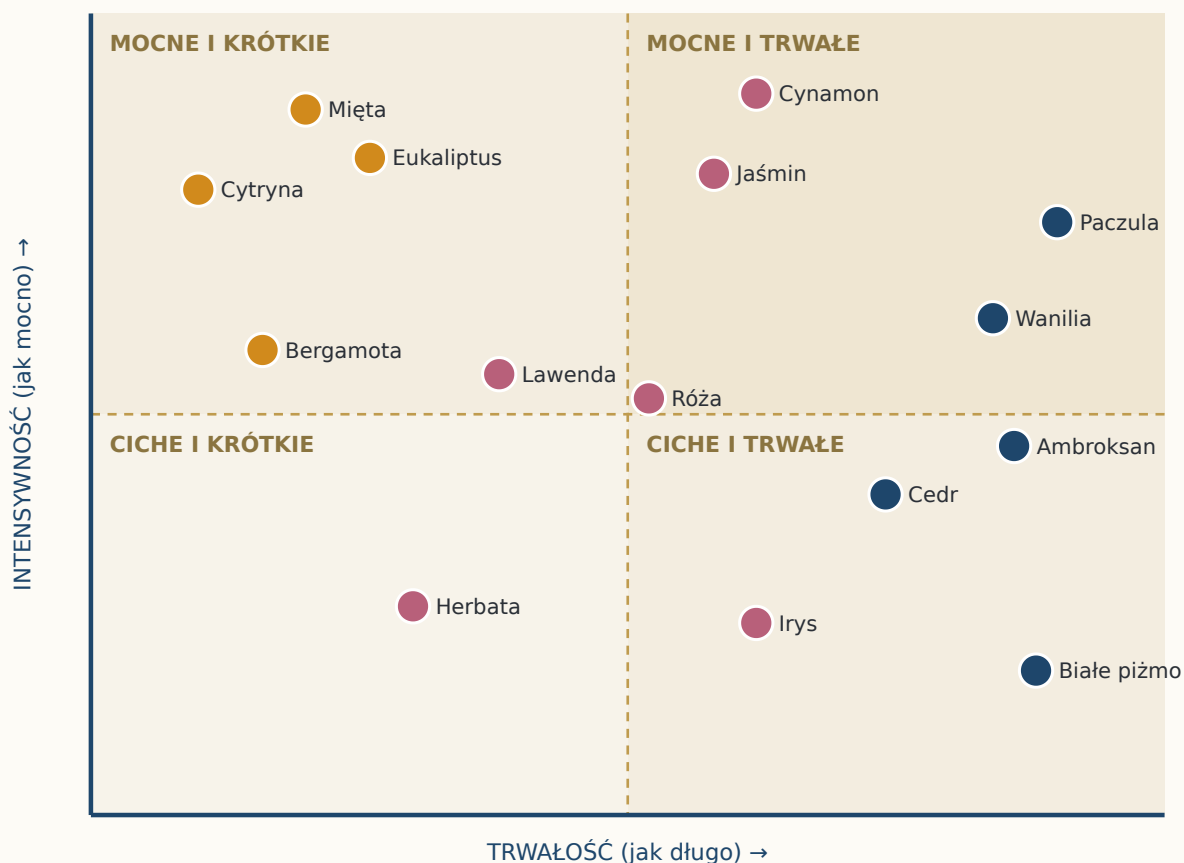
Najczęstszy błąd w ocenie zapachu to wrzucanie siły i długości do jednego worka. To dwie niezależne osie.

INTENSYWNOŚĆ

Jak mocno zapach działa w danej chwili. Oceniasz od razu i w każdym punkcie czasowym. Zależy od rodzaju nuty i dawki.

TRWAŁOŚĆ

Jak długo zapach jest wyczuwalny. Oceniasz po 1, 6 i 24 godzinach. Zależy od lotności składników i od bazy produktu.

Kolor punktu oznacza typowe piętro: żółty głowa, różowy serce, granatowy baza. Położenie jest poglądowe.

Cztery typy nut

Każda ćwiartka wykresu wymaga innej strategii dawkowania i innego miejsca w kompozycji.

Typ	Przykłady	Jak z nimi pracować
Mocne i krótkie	cytrusy, mięta, eukaliptus	Świetne na start i w sprayach. Same nie wystarczą: zawsze potrzebują bazy.
Mocne i trwałe	cynamon, jaśmin, paczula, oud	Dominują całą kompozycję. Dawkuj je jak przyprawę, po jednej części.
Ciche i krótkie	herbaty, delikatne zielenie	Łatwo giną, zwłaszcza w świecach. Wzmacniaj je nutami pokrewnymi, a nie dawką.
Ciche i trwałe	białe piżmo, ambroksan, irys	Niewidoczny fundament. Przedłużają życie zapachu, nie zmieniając jego charakteru.

Wniosek 1

Gdy kompozycja jest za krótka, dodaj nutę z ćwiartki ciche i trwałe. Nie zmieni charakteru, a wydłuży życie zapachu.

Wniosek 2

Gdy kompozycja jest za ostra, sprawdź, czy nie masz dwóch nut z ćwiartki mocne. Zostaw jedną.

Protokół oceny i skale

Ta sama procedura za każdym razem pozwala porównywać wyniki między dniami, olejkami i dostawcami.

- 1 Przygotuj stanowisko** Wywietrzone pomieszczenie, paski, ołówek, karta oceny. Bez perfum i świec w pobliżu.
- 2 Nanieś próbkę** Zanurz pasek na około 1 cm. Opisz go ołówkiem: nazwa, data, godzina.
- 3 Ocena 0 i 15 minut** Opisz głowę: pierwsze skojarzenie, intensywność, temperatura zapachu.
- 4 Ocena po 1 godzinie** Opisz serce: czy pasuje do nazwy i odczucia, czy nie ma chaosu.
- 5 Ocena po 6 i 24 h** Opisz bazę: co zostało, czy jest przyjemne, czy pasuje do serca.
- 6 Porównaj i zdecyduj** Zawsze porównuj parami. Wybierz wersję i sprawdź ją w docelowym produkcie.

❖ Skale 1-5

Ocena	Intensywność: jak mocno	Trwałość na pasku: jak długo
● ● ● ● ●	ledwie wyczuwalny z bliska	do 30 minut
● ● ● ● ●	wyczuwalny z bliska	do 2 godzin
● ● ● ● ●	wyraźny przy pasku	do 6 godzin
● ● ● ● ●	wyczuwalny na odległość ramienia	do 24 godzin
● ● ● ● ●	dominuje w otoczeniu	ponad 24 godziny

Piramida w produktach

Baza produktu zmienia tempo parowania. Ta sama mieszanka w świecy, mydle i balsamie pokaże inne piętro.

Produkt	Co czujesz najpierw	Co niesie zapach później	Na co uważać
Świeca	zimny zapach: głowa i serce w słoiku	gorący zapach: serce i baza podczas palenia	mocna głowa nie gwarantuje zapachu w pokoju
Mydło	głowa w kostce i pianie	serce i baza na dłoniach	cytrusy blakną, wanilina brązowieje
Balsam i krem	głowa przy aplikacji	baza na skórze przez godzinę	niska dawka, alergen, fototoksyczność
Mgiełka do ciała	wyraźna głowa po psiknięciu	krótkie serce, lekka baza	klient oczekuje odświeżania, nie trwałości
Dyfuzor	zrównoważone serce	zapach stały przez tygodnie	lotna głowa ulatnia się w pierwszych dniach
Spray do pomieszczeń	mocna głowa	krótkie serce	plamy na tkaninach, łatwopalna baza

Zasada

Projektuj piramidę pod produkt, a nie pod pasek. Pasek mówi, czy nuty do siebie pasują. Produkt mówi, czy klient będzie zadowolony.

Najczęstsze błędy interpretacji

Każdy z tych błędów prowadzi do złych decyzji: zbyt wysokiej dawki, złego produktu albo odrzucenia dobrej kompozycji.

01 Mocny znaczy trwały

MIT

Zapach, który uderza po otwarciu, na pewno długo się utrzyma.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Intensywność to siła teraz, trwałość to czas. Cytryna jest mocna i krótka, białe piżmo ciche i bardzo trwałe.

02 Piramida to kolejność dodawania

MIT

Najpierw wlewam bazę, potem serce, na końcu głowę.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Piramida opisuje parowanie w czasie. Kolejność mieszania zwykle nie zmienia piramidy, liczą się proporcje.

03 Głowa jest najmniej ważna

MIT

Skoro głowa znika, mogę na niej oszczędzać.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Głowa decyduje o pierwszym wrażeniu i o zakupie, zwłaszcza w świecach i testerach. Oszczędzaj raczej na nadmiarze nut serca.

04 Ocena po 10 sekundach

MIT

Wącham pasek od razu i wiem, czy zapach jest dobry.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Po 10 sekundach czujesz tylko głowę. Oceniaj w punktach: 0, 15 min, 1 h, 6 h i 24 h.

05 Więcej olejku, dłuższy zapach

MIT

Gdy zapach szybko znika, dodaję więcej olejku.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Wyższa dawka podnosi głównie intensywność startu i ryzyko przekroczenia limitów IFRA. Trwałość buduje baza.

06 Każda nuta ma stałe piętro

MIT

Lawenda to zawsze głowa, wanilia zawsze baza.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Lawenda pracuje w głowie i w sercu, różne surowce tej samej nuty parują inaczej. Piętro zależy też od reszty kompozycji.

Najczęstsze błędy interpretacji

07 Świeżość z samych cytrusów

MIT

Chcę świeży zapach na długo, więc daję dużo cytrusów.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Cytrusy nie dają trwałej świeżości. Świeżą bazę zbudujesz z białego piżma, ambroksanu, cedru i akordów wodnych.

08 Opis dostawcy to piramida

MIT

Skoro dostawca napisał truskawka, to truskawka jest w głowie.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Opisy handlowe często podają skojarzenia, a nie realną budowę. Zawsze sprawdzaj zapach na pasku w czasie.

09 Piramida jest taka sama wszędzie

MIT

Jeśli mieszanka pachnie dobrze na pasku, będzie dobra w każdym produkcie.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Wosk, mydło, alkohol i krem zmieniają tempo parowania. Świeca uwypukla serce i bazę, mgiełka głowę.

10 Nie czuję, więc tego nie ma

MIT

Przestałem czuć zapach, czyli zniknął.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Nos męczy się po kilku minutach, a część osób słabo czuje niektóre piżma. Zrób przerwę i poproś o ocenę inną osobę.

11 Baza musi być ciężka

MIT

Baza to zawsze wanilia, żywice albo oud.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Baza może być lekka i czysta: piżmo, ambroksan, jasny cedr. Ciężka baza zabija świeże kompozycje.

12 Pasek to skóra

MIT

Na pasku pachnie tak samo jak na ciele.

JAK JEST NAPRAWDĘ

Skóra jest ciepła i ma własny zapach, więc przyspiesza parowanie i zmienia odbiór. Kosmetyki oceniaj także na skórze, w dawce z receptury.

Diagnoza: objaw i rozwiązanie

Najpierw ustal, które piętro jest problemem, dopiero potem zmieniaj recepturę. Zmieniaj jedną rzecz naraz.

Objaw	Piętro	Najczęstsza przyczyna	Co zrobić
Piękny start, po godzinie nic	baza	za mało nut bazy	dodaj 10-20% drewna lub piżma
Duszny i ciężki od początku	głowa	brak lotnego otwarcia	dodaj cytrus lub pieprz różowy
Pusty środek po 30 minutach	serce	za słabe serce	wzmocnij nutę główną serca
Chaos, nie wiadomo czym pachnie	serce	kilka dominant naraz	zostaw jedną nutę główną
Świeca pachnie w stoiku, nie w pokoju	serce i baza	kompozycja oparta na głowie	przesuń proporcje w stronę serca i bazy
Następnego dnia zapach jest inny niż nazwa	baza	baza nie pasuje do serca	dobierz bazę z tej samej rodziny lub pokrewnej
Ostry, kłujący start	głowa	za dużo mięty, imbiru, aldehydów	obniż je i dodaj łagodny cytrus
Mdły, słodki finał	baza	nadmiar wanilii i karmelu	dodaj cedr lub wetiwer
Świeżość znika w mydle	głowa	same cytrusy	dodaj litsea cubeba, piżmo, cedr
Na skórze inaczej niż na pasku	wszystkie	temperatura i skóra	oceniaj w docelowym produkcie

Sześć ćwiczeń z piramidą

Każde ćwiczenie zajmuje kilkanaście minut pracy i jeden dzień oczekiwania. Notuj wyniki na karcie analizy.

1 Trzy punkty czasowe

Nanieś jedną mieszankę na pasek i opisz ją po 0 minutach, 1 godzinie i 24 godzinach. Zaznacz, które piętro dominuje.

2 Cytrus z kotwicą i bez

Porównaj bergamotę samą i bergamotę z 1 częścią białego piżma na 4 części. Oceń po 30 i 120 minutach.

3 Mocny czy trwały

Oceń 5 olejków osobno w skali intensywności i trwałości. Umieść je na wykresie ćwiartek.

4 Piramida z opisu

Weź opis handlowy olejku i sprawdź na pasku, czy deklarowane nuty pojawiają się w podanej kolejności.

5 Ta sama mieszanka, dwa produkty

Zrób małą świecę i mydło z tej samej mieszanki. Porównaj, które piętro wychodzi w każdym z nich.

6 Ślepy test

Poproś drugą osobę o ocenę tych samych pasków bez nazw. Porównaj wasze opisy po 1 godzinie.

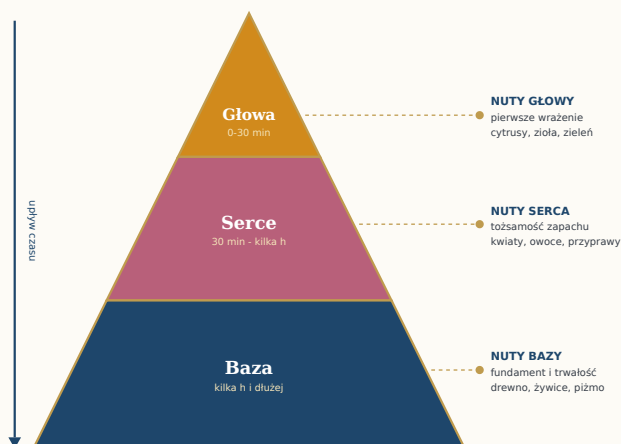
Karta analizy piramidy

Mieszanka lub olejek	
Data i godzina	

Czas	Co czuję	Intens. 1-5	Piętro
0 min			
15 min			
1 h			
6 h			
24 h			

Trwałość 1-5		Dominujące piętro	
Wniosek i zmiana			

Ściaga na jedną stronę

8 ZASAD

1. Piramida opisuje czas parowania, a nie kolejność mieszania.
2. Głowa sprzedaje, serce opowiada, baza zostaje.
3. Intensywność to siła teraz, trwałość to czas.
4. Trwałość buduje baza, a nie wyższa dawka.
5. Oceniaj w pięciu punktach: 0, 15 min, 1 h, 6 h, 24 h.
6. Każdy produkt wypukla inne piętro piramidy.
7. Świeża baza istnieje: piżmo, ambroksan, jasny cedr.
8. Ostateczny test zawsze w docelowym produkcie.

❖ Skale do szybkiej oceny

Ocena	Intensywność	Trwałość
● ● ● ● ●	ledwie wyczuwalny z bliska	do 30 minut
● ● ● ● ●	wyczuwalny z bliska	do 2 godzin
● ● ● ● ●	wyraźny przy pasku	do 6 godzin
● ● ● ● ●	wyczuwalny na odległość ramienia	do 24 godzin
● ● ● ● ●	dominuje w otoczeniu	ponad 24 godziny

❖ Proporcje projektowe

Produkt	Głowa	Serce	Baza
Spray do pomieszczeń	40%	40%	20%
Mgiełka do ciała	35%	45%	20%
Żel pod prysznic	35%	45%	20%
Mydło	30%	45%	25%
Perfumy rzemieślnicze	25%	45%	30%
Dyfuzor	20%	50%	30%
Balsam do ciała	20%	45%	35%
Świeca	20%	40%	40%
Wosk zapachowy	15%	40%	45%